

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **A.**, bývajúcej v **B.**, zastúpenej JUDr. **L.**, advokátkou so sídlom vo **Z.**, proti odporcovi **J.**, bývajúcemu vo **Z.**, **o vydanie bezdôvodného obohatenia, neplatnosť kúpnej zmluvy a vydanie predbežného opatrenia**, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 13 C 112/2006, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. októbra 2006, sp. zn. 15 Co 220/2006, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Zvolen uznesením z 31. augusta 2006, č.k. 13 C 112/2006-74 v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia, neplatnosť kúpnej zmluvy a vydanie predbežného opatrenia nepriznal navrhovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov, keď dospel k záveru, že navrhovateľka nespĺňa základnú podmienku na oslobodenie od súdnych poplatkov. Súd mal preukázané z predložených dokumentov a dokumentov získaných z vlastnej činnosti, že navrhovateľka má príjem 0,- Sk, rozhodovanie o jej invalidnom dôchodku po jeho predošlom odňatí je v riešení, a úrad práce, sociálnych vecí a rodiny o dávku v hmotnej núdzi a príspevky nepožiadala. Vzhľadom na uvedené ako aj na skutočnosť, že navrhovateľka je spoluvlastníčkou dvoch rodinných domov a aj veľkého množstva rôznych druhov pozemkov, bol toho názoru, že u navrhovateľky nie je dôvod na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie navrhovateľky uznesením z 31. októbra 2006, sp. zn. 15 Co 220/2006 zmenil uznesenie okresného súdu tak, že navrhovateľke priznal oslobodenie od súdnych poplatkov v dvoch tretinách. Vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, a na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k záveru, že okrem majetkových a sociálnych pomerov je nutné prihliadnuť i na charakter uplatňovaného nároku a výšku súdneho poplatku. Navrhovateľka bola v prvej fáze konania vyzvaná na zaplatenie súdneho poplatku 1 000 Sk z návrhu na vydanie predbežného opatrenia. Odvolací súd však vzal do úvahy i skutočnosť, že navrhovateľka je povinná zaplatiť aj poplatok za podaný návrh na začatie konania, ktorého predmetom je zaplatenie 521 900 Sk titulom bezdôvodného obohatenia a ktorého výška podľa pol. 1. písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov bude 31 314 Sk. Bol toho názoru, že za daných okolností nie je v možnostiach navrhovateľky súdny poplatok v určenej výške zaplatiť. Keďže navrhovateľka vlastní nehnuteľný majetok a domáha sa peňažného plnenia vo výške 521 900 Sk, odvolací súd mal za to, že jej situácia nie je taká nepriaznivá, aby sa javilo dôvodným oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu. Obmedzenie možnosti dispozície majetkom - sporným rodinným domom je spôsobené tým, že účastníci ani po dobu niekoľkých rokov nedospeli k dohode, avšak vzhľadom na prechodný charakter súčasnej nepriaznivej situácie navrhovateľky, po usporiadaní majetkových pomerov účastníkov možno očakávať jej zlepšenie.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala navrhovateľka dovolanie a žiadala napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Namietala nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) a odňatie možnosti konať pred súdom v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci vzhľadom k tomu, že jej mesačný príjem je 0,- Sk. Odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu je nezrozumiteľné a zmätočné, keď na jednej strane poukazuje na jej nulový príjem, na druhej strane ju oslobodil iba v rozsahu dvoch tretín, čím ju núti vziať si pôžičku, ktorú jej neposkytne žiadna banka, lebo je bez príjmu a nezamestnaná. Poukázala na písomné prehlásenie manžela, v ktorom uviedol, že sa dištancuje od všetkých súdnych konaní súvisiacich s jej dedičstvom a nie je ochotný znášať s tým súvisiace výdavky, a tiež aj písomné prehlásenie svojho syna P. súvisiace s jeho príjmom, ktorý predstavujú len rodinné prídavky. Ďalej namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní a konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (nebolo doriešené, z čoho má

zaplatiť súdny poplatok pri jej nulovom príjme) a tiež z dôvodu, že nemala možnosť vyjadriť sa na súde, čo by bolo ovplyvnilo aj rozhodnutie odvolacieho súdu.

Odporca k dovolaniu vyjadrenie nepodal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) najskôr to, či dovolanie bolo podané oprávnenou osobou a či jej opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré týmto opravným prostriedkom možno napadnúť (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Navrhovateľka vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania z § 239 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené uznesenie súdu prvého stupňa. Navrhovateľkou napadnuté uznesenie odvolacieho súdu má síce citovaným ustanovením objektívne vymedzené znaky rozhodnutia, to však bez ďalšieho nezakladá prípustnosť dovolania.

V zmysle citovaného zákonného ustanovenia je prípustnosť dovolania založená na rozdielnosti (odlišnosti) uznesenia odvolacieho súdu v porovnaní s uznesením súdu prvého stupňa. O rozdielnosť ide v takom prípade, ak okolnosti významné pre rozhodnutie veci boli posúdené oboma súdmi rozdielne tak, že práva a povinnosti určené účastníkom sú podľa záverov týchto rozhodnutí odlišné, teda ide o rozdielne konštituovanie alebo deklarovanie práv a povinností v právnych vzťahoch účastníkov. Rozhodujúcim nie je formálne hľadisko, t.j. ako odvolací súd označil výrok svojho rozhodnutia, ale vecné hľadisko, t.j. či výsledkom porovnania obsahu oboch rozhodnutí je vyššie uvedená odlišnosť.

V posudzovanej veci prvostupňový súd uznesením nepriznal navrhovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov. Odvolací súd svojím uznesením zmenil uznesenie súdu prvého stupňa tak, že navrhovateľke priznal oslobodenie od súdnych poplatkov v rozsahu dvoch tretín, t.j. nevyhovel jej v rozsahu jednej tretiny. Z porovnania výrokovej časti uznesenia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu v predmetnej veci a z odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu je zrejmé, že napriek použitej formulácii o zmene uznesenia súdu prvého stupňa, odvolací súd ho v skutočnosti zmenil len v tej časti výroku, ktorým bolo navrhovateľke priznané oslobodenie v rozsahu dvoch tretín a potvrdil uznesenie súdu prvého

stupňa v tej časti výroku, ktorým návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov nevyhoveli, t.j. nepriznal oslobodenie v rozsahu jednej tretiny. Z uvedeného vyplýva, že súdy oboch stupňov zhodne nevyhoveli návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov nad priznané dve tretiny, teda v tejto časti dovolanie navrhovateľky smeruje podľa obsahu proti potvrdzujúcej časti výroku uznesenia odvolacieho súdu (nepriznaním oslobodenia v rozsahu jednej tretiny rozhodli súdy rovnako).

Vychádzajúc z uvedeného, dovolací súd skúmal, či je dovolanie prípustné a pri tom posudzoval tak objektívnu stránku prípustnosti dovolania ako aj subjektívnu stránku prípustnosti dovolania. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku – či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné (objektívna prípustnosť dovolania je vymedzená ustanoveniami § 236 až § 239 O.s.p. určujúcimi podmienky, v prípade splnenia ktorých je dovolanie prípustné). Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie, teda či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie (hoci aj proti rozhodnutiu objektívne napadnuteľnému týmto opravným prostriedkom). Takým dôvodom je skutočnosť, že rozhodnutím odvolacieho súdu bol dovolateľ po procesnej stránke negatívne dotknutý a bola mu spôsobená ujma dopadajúca na jeho pomery. Záver o tom, že podané dovolanie je prípustné, predpokladá posúdenie oboch stránok jeho prípustnosti (tak objektívnej, ako aj subjektívnej); pritom posúdenie subjektívnej prípustnosti dovolania ale vo všeobecnosti predchádza posúdeniu objektívnej prípustnosti dovolania. Ak dovolací súd dospeje k záveru, že dovolateľ nie je z určitého dôvodu subjektívne oprávnený podať dovolanie, nie je potrebné ďalej skúmať, či jeho dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu znaky niektorého z rozhodnutí uvedených v § 236 až § 239 O.s.p.

V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené uznesenie súdu prvého stupňa (ktorým tento navrhovateľke nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov, t.j. ktorým v podstate nevyhoveli návrhu na oslobodenie v celom rozsahu) tak, že navrhovateľke priznal oslobodenie od súdnych poplatkov v rozsahu dvoch tretín. Pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania bolo potrebné vychádzať z toho, že navrhovateľka z procesného hľadiska (ktoré je v tomto zmysle rozhodujúce) nemôže byť negatívne dotknutá rozhodnutím v časti, ktorým jej bolo priznané oslobodenie od

súdnych poplatkov v rozsahu dvoch tretín (v tomto rozsahu súd jej návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov vyhovel). Na tom nemôže nič zmeniť ani argumentácia dovolateľky, že rozhodnutie je nesprávne, pretože komplexne nezohľadňuje jej majetkové a sociálne pomery. Namietané okolnosti nemajú totiž žiadny vplyv na skutočnosť, že dovolateľka po (rozhodujúcej) procesnej stránke nebola negatívne dotknutá napadnutým uznesením v časti, ktorým jej bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov v rozsahu dvoch tretín. Z procesného hľadiska jej teda týmto uznesením nebola spôsobená ujma na jej pomeroch, preto jej nepatrí právo napadnúť uznesenie odvolacieho súdu v časti, ktorou jej bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov v rozsahu dvoch tretín. Z uvedeného dôvodu dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie v danom prípade podáva ten, kto na dovolanie nie je (subjektívne) oprávnený.

V časti, v ktorej súdy oboch stupňov zhodne nevyhoveli návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov v rozsahu jednej tretiny, dovolanie navrhovateľky smeruje podľa obsahu proti potvrdzujúcej časti výroku uznesenia odvolacieho súdu. Preto je potrebné prípustnosť opravného prostriedku dovolateľky v tejto časti posudzovať podľa tých ustanovení, ktoré určujú podmienky, za ktorých možno dovolaním napadnúť právoplatné uznesenie odvolacieho súdu, potvrdzujúce uznesenie súdu prvého stupňa (§ 239 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie navrhovateľky v tejto časti (pokiaľ súd nevyhoveli návrhu na oslobodenie aj v rozsahu jednej tretiny) podľa § 239 ods. 1, 2 O.s.p. nie je prípustné, pretože nejde o zmeňujúcu časť výroku rozhodnutia, ale podľa obsahu potvrdzujúcu časť uznesenia súdu prvého stupňa, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ktorým rozhodol o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), alebo ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné, (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Keďže prípustnosť dovolania proti potvrdzujúcej časti uznesenia odvolacieho súdu nemožno vyvodiť z § 239 ods. 1, 2 O.s.p., dovolanie v tejto potvrdzujúcej časti [rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu sú z hľadiska vecného obsahovo zhodné (nepriznané oslobodenie v rozsahu jednej tretiny)], je objektívne neprípustné.

V ustanovení § 237 O.s.p. sú vymenované vady, ktoré sú dôvodom prípustnosti dovolania smerujúceho proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Dovolací súd

vzhľadom na zákonnú povinnosť prihliadať vždy na tieto vady konania, preskúmal prípustnosť dovolania aj z tam uvedených hľadísk. Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľka nenamietala a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Z týchto ustanovení preto prípustnosť jej dovolania nemožno vyvodiť. Osobitne sa preto dovolací súd zaoberal námietkou dovolateľky, že konanie trpí vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p.

Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní odnímajúci účastníkovi možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O takýto prípad v prejednávanej veci nejde.

Pokiaľ navrhovateľka v dovolaní argumentovala tvrdením, že odvolací súd pri rozhodovaní o jej návrhu nezohľadnil to, na čo bolo podľa nej vziať zreteľ, t.j. že jej finančná situácia odôvodňuje oslobodenie od súdnych poplatkov, toto nenapĺňa procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., pretože uvedené ustanovenie odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí.

Ak by sa odvolací súd aj prípadne dopustil vady spočívajúcej v nesprávnych právnych záveroch (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), alebo ak by aj konanie pred ním bolo postihnuté inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), išlo by síce o nedostatok, avšak taký, ktorý má za následok vydanie vecne nesprávneho rozhodnutia, nie však odňatie možnosti účastníka pred súdom konať a dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Na túto nesprávnosť, ak by k nej vôbec došlo, by bolo možné vziať zreteľ len v prípade, že by dovolanie bolo procesne prípustné podľa § 239 O.s.p. alebo § 237 O.s.p., o takýto prípad ale v prejednávanej veci nejde.

Dôvodná nie je ani námietka dovolateľky spočívajúca v tom, že odvolací súd jej neumožnil vyjadriť sa k veci na pojednávaní. Ak odvolací súd prejednal odvolanie

navrhovateľky bez nariadenia pojednávania a zmenil uznesenie súdu prvého stupňa o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov, nejde o prípad postupu súdu, ktorým bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom, pretože ide o také konanie, kde sa v súlade so zákonnou úpravou rozhoduje bez pojednávania podľa § 214 ods. 2 písm. c/ O.s.p.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 ods. 1, 2 O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšlo najavo, že by konanie na súdoch nižších stupňov bolo postihnuté vadami uvedenými v ustanovení v § 237 O.s.p., odmietol Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie podľa § 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/, c/ O.s.p. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať napadnutým uznesením z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Dovolaateľka nebola v dovolacom konaní úspešná. Právo na náhradu trov konania vzniklo odporcovi (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. mája 2008

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: